

**ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ FREDERICK ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΟΥ**

Δρος ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΛΗΡΙΔΗ

**“ΔΙΚΗΓΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ” ΚΑΙ “ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΣΤΗΜΑ”.**

**ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΜΥΡΩΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΤΟΥ**

ΘΕΜΑ: “Σχέσεις Δικαστών- Δικηγόρων”.

Οι βασικές αρχές του Κράτους Δικαίου υπαγορεύουν στα Κράτη να οργανώνουν τα δικαστικά τους συστήματα κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται επαρκώς η ισχύς του Δικαίου έναντι όλων και η ισότητα όλων έναντι του Δικαίου, καθώς και ο σεβασμός των πανανθρώπινων θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Ουσιώδης παράγοντας για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και την εφαρμογή των αρχών του Κράτους Δικαίου είναι η αγαστή και εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ των δύο βασικών συντελεστών του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης, των Δικαστών και των Δικηγόρων.

Δικαστές και Δικηγόροι έχουν βέβαια διαφορετικούς ρόλους στη νομική και δικαστική διαδικασία αλλά η συνεισφορά τους και η συνεργασία μεταξύ τους είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της δίκαιης δίκης και, μέσω αυτής, της κατοχύρωσης των δικαιωμάτων των διαδίκων, σύμφωνα με το Νόμο.

Τόσον οι βασικές αρχές των Ηνωμένων Εθνών όσο και οι αρχές της Bangalore τονίζουν την ανάγκη διασφάλισης της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του Δικαστικού Σώματος. Η δικαστική ανεξαρτησία δεν είναι κανένα προνόμιο των Δικαστών, αλλά είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη λειτουργία του Κράτους Δικαίου και εγγύηση για όσους εναποθέτουν τις ελπίδες τους στο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης.

Οι δικηγόροι έχουν βέβαια την υποχρέωση να υπερασπίζονται τα νόμιμα δικαιώματα και συμφέροντά των πελατών τους, αλλά ταυτόχρονα έχουν και την υποχρέωση να συμπεριφέρονται ως λειτουργοί της δικαιοσύνης. Όπως αναγράφεται στον Κώδικα Αρχών του Ευρωπαϊκού Νομικού Επαγγέλματος ο ρόλος των δικηγόρων είναι να συμβουλεύουν και να αντιπροσωπεύουν τους πελάτες τους, ως έντιμοι και ανεξάρτητοι επαγγελματίες, αλλά και να ενεργούν ως απαραίτητοι συντελεστές στη διαδικασία της ομαλής και ορθής απονομής της δικαιοσύνης.

Ο σεβασμός στην επαγγελματική λειτουργία και υπηρεσία που προσφέρει ο δικηγόρος στον πελάτη του, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εμπέδωση του Κράτους Δικαίου και τη Δημοκρατία. Οι βασικές αρχές των Ηνωμένων Εθνών για το ρόλο των δικηγόρων,

περιλαμβάνουν ότι η επαρκής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, στις οποίες όλοι έχουν δικαίωμα, προϋποθέτει και το δικαίωμα της ελεύθερης και αποτελεσματικής πρόσβασης σε νομικές υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται από ανεξάρτητους επαγγελματίες.

Οι Δικηγόροι οφείλουν, με τις πράξεις και τη συμπεριφορά τους, να υπερασπίζονται και να προάγουν την εντιμότητα και την αξιοπρέπεια του λειτουργήματός τους.

Δικαστές και Δικηγόροι θα πρέπει, απαραίτητα, να είναι ανεξάρτητοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και στις σχέσεις μεταξύ τους και θα πρέπει επίσης να εκπέμπουν, προς τα έξω, την εικόνα της ανεξαρτησίας αυτής. Η ανεξαρτησία των Δικαστών και των Δικηγόρων πρέπει να διασφαλίζεται, νομικά, στον ανώτατο βαθμό. Χωρίς επηρεασμό όμως της ανεξαρτησίας των Δικαστών η δικαστική εξουσία οφείλει να διατηρεί εποικοδομητικές σχέσεις με τα θεσμικά όργανα όλων των συντελεστών απονομής της δικαιοσύνης και πρωταρχικά με τα θεσμικά όργανα του δικηγορικού επαγγέλματος. Εποικοδομητικές σχέσεις, μεταξύ των δύο βασικών συντελεστών στην απονομή της δικαιοσύνης, είναι απαραίτητο να υπάρχουν και κατά τη διεξαγωγή της δίκης και τούτο, με σκοπό την καλύτερη και αποτελεσματικότερη επίλυση των επίδικων θεμάτων.

Τόσον οι Δικαστές όσο και οι Δικηγόροι έχουν υποχρέωση να σέβονται τις αρχές της δίκαιης δίκης, αλλά και να συμμορφώνονται με τους

σχετικούς δικονομικούς κανόνες. Είναι προφανές ότι η αποτελεσματική διεξαγωγή της δικαστικής διαδικασίας διευκολύνεται, αν μεταξύ Δικαστών και Δικηγόρων υπάρχουν εποικοδομητικές σχέσεις. Στα πλαίσια της διεξαγωγής δίκαιης δίκης οι μεν Δικαστές θα πρέπει να έχουν όλα εκείνα τα απαραίτητα δικονομικά εργαλεία με τα οποία να διασφαλίζεται η δίκαιη δίκη και να αποφεύγεται η υπερβολική καθυστέρηση, οι δε Δικηγόροι θα πρέπει να σέβονται το ρόλο των Δικαστών, τις αρχές της δίκαιης δίκης αλλά και τους δικονομικούς κανόνες.

Δικαστές και Δικηγόροι έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο και στην επίτευξη φιλικών διευθετήσεων και διακανονισμών των επίδικων διαφορών. Σ' αυτό τον τομέα ιδιαίτερη σημασία έχει και πάλι η καλή και αγαστή συνεργασία των Δικαστών με τους Δικηγόρους. Προς επίτευξη αυτού του στόχου οι Δικαστές και οι Δικηγόροι μπορούν να συμμετέχουν σε κοινά επιμορφωτικά σεμινάρια, π.χ. για τη Διαμεσολάβηση, και να επωφελούνται από κοινή πρόσβαση σε πληροφοριακά δεδομένα.

Η ορθή επικοινωνία μεταξύ των Δικαστηρίων και των Δικηγόρων, με σκοπό την επίτευξη της ορθής και ταχείας απονομής της δικαιοσύνης, είναι απαραίτητη.

Σημαντικό ρόλο, στην επίτευξη και διατήρηση της αγαστής συνεργασίας μεταξύ των δύο βασικών συντελεστών στην απονομή της δικαιοσύνης, διαδραματίζει η δεοντολογία. Δικαστές και Δικηγόροι έχουν τη δική

τους ξεχωριστή δεοντολογία, όμως οι ηθικές αρχές που ενσωματώνονται στις αντίστοιχες δεοντολογίες, σε πολλά σημεία είναι κοινές, όπως π.χ. η συμμόρφωση με τις επιταγές του Νόμου, η επαγγελματική εχεμύθεια, η εντιμότητα, η αξιοπρέπεια, ο σεβασμός προς τους διαδίκους, η επάρκεια, το αίσθημα δικαιοσύνης και ο αμοιβαίος σεβασμός. Οι μεν Δικαστές έχουν υποχρέωση να σέβονται του διάδικους, τους μάρτυρες και τους δικηγόρους, οι δε Δικηγόροι θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες δεοντολογίας που αφορούν στην εμφάνιση τους ενώπιον των Δικαστηρίων και ταυτόχρονα θα πρέπει να συμβάλλουν αποτελεσματικά στη διεξαγωγή δίκαιης δίκης. Η υπεράσπιση των νομίμων δικαιωμάτων και συμφερόντων των πελατών τους κατά τρόπο έντιμο και σθεναρό, σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να μειώνει το σεβασμό και την ευγένεια που οι Δικηγόροι οφείλουν στα Δικαστήρια.

Δικαστές και Δικηγόροι είναι επιθυμητό να έχουν, μεταξύ τους, εποικοδομητικό διάλογο, σε θεσμικό επίπεδο, τόσο εντός της χώρας όσο και διεθνώς.

Σε χώρες του Αγγλικού Κοινού Δικαίου, όπως η Κύπρος, οι Δικαστές επιλέγονται από τις τάξεις των Δικηγόρων της μάχιμης δικηγορίας. Αυτή η εμπειρία των Δικαστών στη μάχιμη δικηγορία είναι ιδιαίτερα σημαντική για το μετέπειτα Δικαστικό τους έργο, αλλά και για το σεβασμό τους προς τους Δικηγόρους και τις σχέσεις τους με αυτούς.

Η αγαστή συνεργασία, ο διάλογος και η επικοινωνία μεταξύ Δικαστών και Δικηγόρων, σε θεσμικό αλλά και σε ατομικό επίπεδο, δεν θα πρέπει,

με κανένα τρόπο, να μειώνουν την αμεροληψία αλλά και την εικόνα και εμφάνιση της αμεροληψίας που τα Δικαστήρια οφείλουν να εκπέμπουν προς όλους.

Τόσον οι Δικαστές όσο και οι Δικηγόροι έχουν βέβαια το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, όμως οι Δικαστές οφείλουν να διατηρούν την εχεμύθεια των δικαστικών διαδικασιών και διαβουλεύσεων αλλά και την αμεροληψία τους, πράγμα που τους υπαγορεύει να αποφεύγουν οποιαδήποτε αρνητικά σχόλια αναφορικά με το ρόλο των Δικηγόρων στη δικαστική διαδικασία. Το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης των Δικηγόρων επίσης έχει όρια. Η ελευθερία της έκφρασης τους δεν μπορεί να υποσκάπτει ή να υποβαθμίζει το κύρος και την αμεροληψία του Δικαστικού Σώματος. Οι Δικηγόροι θα πρέπει επίσης να εκφράζονται με σεβασμό προς τους συναδέλφους τους, το Κράτος Δικαίου και την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Σύμφωνα με τις βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού νομικού επαγγέλματος, θα πρέπει να αποφεύγουν υβριστική κριτική των συναδέλφων τους, των Δικαστών και των δικαστικών διαδικασιών και αποφάσεων.

Για τους Δικαστές είναι απαραίτητο όπως η αμεροληψία τους εκδηλώνεται με την αποφυγή οποιασδήποτε επικοινωνίας ή διαβούλευσης μόνο με τον ένα διάδικο ή το δικηγόρο του, στην απουσία του άλλου διάδικου ή του δικηγόρου του. Θα πρέπει επίσης οι Δικαστές να αυτοπεριορίζονται ως προς τις φιλικές σχέσεις που έχουν με δικηγόρους, έτσι ώστε να μη δίνουν την εντύπωση ότι κάποιοι δικηγόροι είναι φίλοι τους και κάποιοι άλλοι όχι. Οι Δικηγόροι, παράλληλα, θα πρέπει να αποφεύγουν να εκμεταλλεύονται την οποιαδήποτε φιλική

σχέση έχουν με τους Δικαστές, με σκοπό να τους επηρεάσουν στην έκδοση των αποφάσεων τους. Η ίση μεταχείριση των Δικηγόρων από το Δικαστήριο είναι μια σημαντική πτυχή της αμεροληψίας των Δικαστηρίων. Τίποτε δεν θα πρέπει να γίνεται πίσω από την πλάτη οποιουδήποτε διάδικου ή του δικηγόρου του, και τα πάντα θα πρέπει να γίνονται με απόλυτα διαφανείς διαδικασίες. Σε καμιά περίπτωση ένας Δικαστής δεν θα πρέπει να επιδεικνύει συμπεριφορά, που σε ένα καλόπιστο παρατηρητή, να φαίνεται ως μεροληπτική.

Το ζήτημα της εξαίρεσης των Δικαστών από την εκδίκαση υποθέσεων που τους ανατίθενται, σύμφωνα με το απρόσωπο σύστημα διαλογής των υποθέσεων, είναι ουσιώδους σημασίας για την εικόνα αμεροληψίας των Δικαστηρίων. Οι Δικαστές δεν θα πρέπει να εξαιρούνται για ασήμαντους λόγους και δεν θα πρέπει να δίνουν δικαίωμα επιλογής Δικαστή στους διάδικους. Όταν όμως ένας Δικαστής, για οποιοδήποτε λόγο, αισθάνεται ότι η εκδίκαση μιας υπόθεσης, από τον ίδιο, θα δημιουργήσει εύλογη υπόνοια μεροληψίας εκ μέρους του, σε οποιοδήποτε διάδικο ή τον λογικό, αντικειμενικό παρατηρητή, είναι ορθό και δίκαιο, κατά την άποψη μου, να εξαιρείται.

Ο Δικαστής θα πρέπει επίσης να είναι σεμνός και ταπεινός. Η οποιαδήποτε αλαζονεία κατά την άσκηση των δικαστικών καθηκόντων δεν έχει θέση. Η καταξίωση του Δικαστή επιτυγχάνεται μέσα από την έντιμη και σκληρή εργασία του και όχι με την αυθαιρεσία και την αλαζονεία. Εν πάση περιπτώσει οι Δικαστές αντλούν το οποιοδήποτε κύρος έχουν, από τη συνάφεια τους με την υψηλή αποστολή της απονομής της Δικαιοσύνης. Όπως ο σοφός Σωκράτης υπέδειξε οι

Δικαστές θα πρέπει να ακούουν ευγενικά και υπομονετικά, να απαντούν σοφά, να σκέπτονται σοβαρά και να αποφασίζουν αμερόληπτα.

Εν τέλει θεωρώ πως, τόσο οι Δικαστές όσο και οι Δικηγόροι, στις μεταξύ τους σχέσεις, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεχτικοί ώστε να διαφυλάττεται η συνεργασία τους θεσμικά και ατομικά, στα πλαίσια της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, σεβόμενοι ο καθένας τον ξεχωριστό του ρόλο, αλλά και σεβόμενοι ο ένας το ρόλο του άλλου. Ίσως η πιο χρήσιμη αρχή της δεοντολογίας να είναι ότι Δικαστές και Δικηγόροι θα πρέπει να συμπεριφέρονται ως Κύριοι/Κυρίες ο ένας προς τον άλλο, αποφεύγοντας οτιδήποτε θα μπορούσε να υποβαθμίσει τις υψηλές παραδόσεις, το κύρος και την αξιοπρέπεια των δύο λειτουργημάτων, που είναι τόσον απαραίτητα για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης, τη διατήρηση του Κράτους Δικαίου, την ομαλή λειτουργία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος και την αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

23 Απριλίου, 2018.